

§ 4

Tertialrapport 1 Kulturförvaltningen 2016

Dnr 1.1/1418/2016

Beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar följande:

- att godkänna tertialrapport 1 för 2016 och överlämna rapporten med bilagor till kommunstyrelsen för beslut,
- att besluta om omslutningsförändringar om 28,5 mnkr och anmäla detta till kommunstyrelsen,
- att hos kommunstyrelsen begära budgetjustering om 0,9 mnkr för kapitalkostnader för anläggningen Kungsträdgårdens scen.

Handlingar i ärendet

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande i rubricerat ärende från 2016-05-04.

Sammanfattning

Ett Stockholm som håller samman

Kulturförvaltningen tar nya initiativ till att möta utvecklingen av det lokala kulturlivet.

Under årets första del har flera satsningar tagit form och konkretiserats. Kulturstrategiska staben har utarbetat stödande insatser och en plan där lokala aktörer aktiveras. Stödet riktar sig till kulturprogram och kulturdrivna processer som kan ge sociala och demokratifrämjande effekter. Fem aktörer har vidtalats för att starta upp lokal kulturverksamhet i stadsdelarna Östberga, Fagersjö, Rinkeby och Bromma.

Fyra lokalförvaltande organisationer får särskilt stöd för att tillgängliggöra lokalerna för unga och att utveckla sitt arbete med ungdomars delaktighet; Mäster Olofsgården, Husby Träff, Kista Träff samt Nya Rågsveds Folkets Hus. Folkets Hus och Parker har fått ett projekteringsstöd för att utveckla en organisation för en ny samlingslokal i Skärholmen.

Förvaltningens uppföljningsarbete är under utveckling. Ett systematiskt analysmoment är infört i beredningen av kulturstödet och arbete pågår med att ta fram modeller för uppföljning av hur medborgarna uppfattar förvaltningens utbud.

Förvaltningen skapar kontinuerligt samarbeten med civilsamhället och stadsdelsförvaltningar. Genom att samarbeta med stadsdelarna kring de lokala utvecklingsprogrammen på ett tidigt stadium kan kultursatsningar på lokal nivå planeras in redan från början. I mars

deltog kulturförvaltningen i en workshop arrangerad av Skärholmens stadsdelsförvaltning om deras lokala utvecklingsprogram. Dagen resulterade i konkreta förslag på hur medborgarna i Skärholmen, Sätra, Bredäng och Vårberg ska involveras i arbete kring utveckling, delaktighet och kreativitet.

Genom att erbjuda en bred verksamhet i form av läsinspiration, kreativa verkstäder för unga, språkcaféer, rum för samtal, möten med mera, verkar kulturförvaltningens bibliotek för att skapa ett angeläget och engagerande utbud. Biblioteken runt om i staden verkar som öppna, inkluderande mötesplatser och tillitskapande arenor. Som ett led i att nå fler kör nu bokbussen till ankomst- och asylboenden samt till hem för ensamkommande barn. Det är en möjlighet för biblioteket att tidigt etablera en relation till människor som inte varit i Sverige särskilt länge.

Evenemangsavdelningen är inne i en av de mest intensiva perioderna någonsin. Arbetet med Kulturnatt, Eurovision, Kungsträdgården, Medborgarskapsceremonin, hbtq-vigslar samt Kulturfestivalen och We are Sthlm. Avdelningen stödjer även produktionen av HMK 70-års firande samt Chiles statsbesök. Samtliga verksamheter och projekt fortskrider enligt plan, med undantag för viss avvikelse för verksamheten i Kungsträdgården där bokningen av scenen påverkas av Eurovision.

Ett klimatsmart Stockholm

Kulturförvaltningen har påbörjat ett undersökande arbete för att innefatta verksamheternas aktiviteter under ett förvaltningsgemensamt hållbarhetsparaply. En uppgradering av miljöarbetet är under utveckling för att omfatta hållbarhet enligt stadens vision 2040.

I samarbete med miljöförvaltningen och fastighetskontoret har kulturförvaltningen inlett ett pilotprojekt med så kallade gröna avtal. Gröna avtal avser att parterna är överens om att samverka och vidta åtgärder för en bättre miljö.

Hanteringen av ansökningar och redovisningar till kulturstödet är helt digitaliserad och har en tydlig positiv miljöpåverkan.

Fokus för årets miljöarbete på Stockholms stadsbibliotek är att genomföra en övergång till LED-belysning på nio bibliotek. På Kulturskolans teater i Hässelby gård används från årsskiftet enbart LED-belysning.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen arbetar för ökad kunskap hos andra förvaltningar och bolag om den ekonomiska potentialen i en utvecklad konstnärlig och kulturell verksamhet i Stockholm. Detta konkretiseras i en ökad efterfrågan på de kunskapsunderlag som den kulturstrategiska staben tagit fram för att synliggöra platser för kultur och kulturaktörers lokalisering. Kartläggningar och rapporter har kommunicerats till stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och fastighetsägare och

underlagen tas nu in i olika planeringsprocesser bland annat i Slakthusområdet, Farsta, Skärholmen och Kista.

Kulturskolans och El Sistemas samverkan med grundskolan kring lokaler är en viktig förutsättning för att nå ut till barn och ungdomar i alla delar av staden. Samverkan med enskilda skolor har de senaste åren fungerat sämre. Frågan har lyfts till samverkansgruppen mellan kulturförvaltning och utbildningsförvaltning för att där tydliggöra grundskolornas uppdrag avseende tillhandahållande av lokaler för Kulturskolans och El Sistemas verksamhet och villkoren för detta.

Biblioteken har fått ett betydelsefullt tillskott av efterfrågad språkkompetens genom projektet *Mångspråkssatsningen* som under första tertialen gett 12 personer med uppehållstillstånd sin första arbetslivserfarenhet i Sverige.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Arbetet för att öka barns och ungas möte med professionell kultur sker till stora delar inom samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna genom Kulan - mötesplats kultur och skola/förskola. Med förstärkta resurser har utrymmet för Kulanpremien ökat. Under årets första tre månader har skolorna och förskolornas bokningar av scenkonstbesök med premien ökat med mer än 30 % jämfört med 2015. Största ökningen ligger inom teaterområdet med 22 300 besök.

På Kulans utbudssidor går det att särskilt söka efter aktiviteter för målgruppen särskolan. Där får så väl särskolor som vanliga skolor som har barn med särskilda behov tillgång till ett utbud och kan boka utvalda aktiviteter med Kulanpremien.

Antal bokare på Kulan ökar löpande och är efter första kvartalet ca 2 000. Av hittills beviljat kulturstöd har drygt 30 % gått till kultur för barn och unga och stärkt upp utbudet på Kulan.

Bokningsfunktionen är ett viktigt verktyg för att stödja möjligheten att boka med Kulanpremie. En extern uppföljning av hur användarna upplever verktygets styrkor och svagheter pågår.

Kulturstrategiska staben samverkar med stadens förvaltningar inom stadsplanering, idrott och miljö samt stadsdelsförvaltningarna i frågor som rör barns rättigheter i utvecklingen av stadsmiljön. Samverkan, kallad *Staden i ögonhöjd*, utarbetar i samarbete med stadens barnombudsman riktlinjer för integrerad barnkonsekvensanalys och dialog.

Alla enheter inom Stockholms Stadsbibliotek erbjuder verksamhet på vardagar och lov inom ramen för *Eftermiddagsbiblioteket*, som främst riktar sig till barn i åldern 9-12 år. Ett antal enheter i ytterstaden erbjuder Hemliga skåpets sällskap. Inför VP 2016 tog samtliga enheter fram handlingsplaner kopplade till *Kultur i ögonhöjd* vilket har medfört ett mer inkluderande förhållningssätt och ett ökat medskapande för barn och unga.

Under januari erbjöds öppna hus i Kulturskolans lokaler i alla delar av staden. Det resulterade i många nyanmälningar och stort intresse för Kulturskolans ämnen. I början av februari noterades ca 1 500 fler bokade kulturskoleplatser jämfört med samma tidpunkt 2015. Under marknadsföringsveckan genomfördes många skolbesök i både ytter- och innerstaden, med positiv respons från skolorna och eleverna. Öppen verksamhet har provats i bl.a. Skärholmen, Hässelby, Vällingby, Husby, Tensta och Skarpnäck. El Sistema har haft Familjeträffar i Tensta, Kista/Husby, Skärholmen och Bredäng. Varje Familjeträff besöks av mellan 50-180 personer beroende på stadsdel. Inom EU-projektet *Come Join Us* genomfördes den 3-8 april i Tuusula/Helsingfors den första fortbildningen med 40 deltagare från fem länder i syfte att utveckla metoder för att nå fler unga 13-22 år i ytterstadsområden. Från Kulturskolan deltog medarbetare från alla enheter.

Under 2016 är Östberga platsen för *Stadsmuseet på plats* – en satsning på lokal närvaro där Stadsmuseets olika verksamheter möter stockholmarna. Aktiviteterna sätter fokus på att öka kunskapen om stadsdelen och människorna som bor där vilket bidrar till sammanhållning. Parklekarna står i centrum både för aktiviteter och för dokumentation. Inför den nya basutställningen som skall öppnas när Stadsmuseet återinvigs efter reoveringen genomförs ett gediget arbete med referensgrupper. En av dessa är Östberga fritidsklubb som har besökt Medeltidsmuseet, Historiska museet och Armémuseum för att delge sina synpunkter på hur man vill att ett museum skall vara. Genom att vara på plats på *Östberga Community Center* till exempel när det var tjejkväll med stå-upp-komikern Sinat Pirzadeh, men även på vanliga öppet-kvällar har projektet etablerat kontakt med flera av besökarna. En tillfällig fotostudio har byggts upp under några av kvällarna och tanken är att se om det så småningom finns intresse för fotokurs. Ett antal längre intervjuer har gjorts med olika Östbergabor. Det handlar dels om äldre personer som har bott länge i området, människor som arbetar eller har arbetat i området, men också om personer som har andra intressanta perspektiv på platsen. Projektet har också bjudit in äldre människor till berättar-caféer. Samtalen spelas in som en del av dokumentationen.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordförande Roger Mogert (S) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt förslag från kulturförvaltningen (se beslutet).
- 2) Rasmus Jonlund m.fl. (L) föreslår att kulturnämnden beslutar enligt följande:
 - Att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

- Att därutöver anföra följande

Vi vill inleda med att tacka förvaltningen för föreliggande rapportering av verksamheten hittills under 2016 i förhållande till målen.

Den liberala kulturpolitikens mål är att få människor att tänka själva – inte att tänka rätt. Att äga makten att uttrycka sig – med ord, bild, musik, tal – är att kunna meddela andra sin mening, sin syn på världen, sina livsvillkor och sina egna erfarenheter. Vi vänder oss emot en syn på kulturpolitik så som den idag togförs av vänstern, där kulturen står i samhällets tjänst och där politiker gärna ska fatta beslut om vilka kulturskapare som ska få ekonomiskt stöd.

Avgörande för en liberal kulturpolitik är den konstnärliga kvaliteten, som politiker varken kan eller ska bedöma. Principen om armslängds avstånd ska gälla, det vill säga att det är kulturskapare och experter som fattar de konstnärliga besluten och inte politiker. Stockholms kulturliv är vida större än det offentliga Stockholms stad och de kommunala insatserna. Det fria kulturlivet är en mycket viktig del av det kulturella utbudet i Stockholm. På dess scener visas många gånger det som ligger i respektive konstnärlig uttrycksforms framkant. För att skapa incitament för de fria grupperna att nå fler, öka sinaintäkter och öka sitt oberoende av politiskt fattade beslut bör kulturbonusen (publikbonusen) återinföras. Den främjar det fria kulturlivet och uppmuntrar kulturaktörer till att hitta nya sätt att marknadsföra sig och sin verksamhet och på så vis få fler människor att ta del av kulturen. Det är när kulturlivet växer som fler konstnärer kan få jobb och därmed berika samhället med sina konstnärskap. Under första delen av 2016 beslutades att lägga ner stödformen Innovativ Kultur, ännu ett steg i nedmonteringen av den framgångsrika incitamentsstrukturen. Det är olyckligt att den rödgrönrosa majoriteten inte på något sätt jobbar för att fler kulturutövare ska ha möjlighet att försörja sig på sitt eget skapande, och att bidragsverksamhet antas vara det enda sättet för kulturutövare att driva sin verksamhet.

Det pågår samarbeten i alla stadens stadsdelar mellan förskolor och bibliotek. Av T1:an går att utläsa att årets tre första månader visar på en minskning i besök. 2015 uppnåddes inte målet för hur många elever i årskurs 4 som besökt ett bibliotek under året, och mycket tyder på att det inte kommer att uppnås detta år heller, vilket är oroande. För oss liberaler är biblioteken ryggraden i bildningssamhället. Ordningsproblemen och bristen på trygghet är en av de största utmaningarna för Stockholms bibliotek framöver, och något som majoriteten måste arbeta för att komma tillrätta med.

Under året har flera av Stockholms kulturgårdar skrikit efter hjälp. I kulturgårdarna bedrivs viktig verksamhet för bland annat personer med funktionsnedsättning och unga. Kulturgårdarna ger plats åt de som allra mest behöver det, som självhjälpgrupper enligt AA och NA samtidigt som de håller kulturgårdarna med deras unika

kulturarvsvärde tillgängliga för offentligheten. Trots många och långdragna utredningar har majoriteten inte presenterat någon långsiktig lösning för att säkerställa att den viktiga ideella verksamheten kan finnas kvar på sikt. Hyreskompensationen från kulturnämnden räckte inte långt och en av gårdarna har nu begärt likvidation. Behandlingen av föreningarna rimmar illa med den rödgrönrosa majoritetens uttalade ambitioner om demokratiska mötesplatser.

Vad gäller kulturnämndens investeringar inom fastighetsnämndens budget är kostnadsutvecklingen för flertalet av byggprojekten oroande. Nästan alla projekt som initieras blir väsentligt mycket dyrare mellan inriktnings- och genomförandebeslut, många blir till och med dubbelt så dyra som man från början räknade med. Stadsmuseets renoveringskostnader ökar med över 40 %, och kostnaderna för Liljevalchs upprustning och renovering har hittills ökat med 47 %. Även kostnaderna för renoveringen av Medborgarhuset har dragit iväg ordentligt. Detta är enbart tre av flera exempel i närtid. Kostnadsökningar av detta slag riskerar dels tränga undan andra viktiga investeringar på kulturområdet, och dels leda till att de fasta kostnaderna för verksamheterna ökar. Vi ska såklart ha fina och moderna lokaler för våra kulturverksamheter, men vi måste ha råd att fylla dem med innehåll också.

Sist men inte minst vill vi understryka hur viktig jämlik tillgång till kultur är. Att äga makten och att uttrycka sig – med ord, bild, musik, tal – är att kunna meddela andra sin mening, sin syn på världen, sina livsvillkor och sina egna erfarenheter. Kulturförvaltningen– och andra berörda nämnder och bolag i staden - måste ges verktyg och förutsättningar att verka för ett kulturliv som är öppet och tillgängligt för alla stockholmare, inte bara för dem som redan uppskattar och väljer att ta del av kultur utan även dem som idag inte gör det.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt kulturförvaltningens förslag.

Reservation

Rasmus Jonlund m.fl. (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Sophia Granswed m.fl. (M) med ersättaryttrande från Ulf Lönnberg (KD) enligt följande:

Stockholm har idag ett väl utvecklat kulturliv och är idag Sveriges kulturella centrum. Här finns såväl privata som kommunala aktörer, såväl större som mindre verksamheter och framför allt så finns det en väldigt stor bredd och mångfald i Stockholms kulturutbud. Det är

positivt och det ska vi värna. Vi är dock bekymrade över att den nya politiska inriktningen i Stockholms stad nu riskerar att utarma stora delar av det kulturliv som finns och verkar här.

Istället för att, som Alliansen, lägga fokus på att öka kulturutbudet och tillgängliggöra kulturen för fler så väljer den rödgrönrosa majoriteten att satsa på ideologiskt prioriterade frågor så som sänkta avgifter till kulturskolan, slopade intäkter för stadens egna museer samt försämringar av kulturstödet. Nyligen gick flera privata museer i Stockholm samman och lämnade in en ansökan till Konkurrensverket då man ansåg att fri entré till kommunala och statliga museer gav konkurrensfördelar. Bland annat framhåller de att de privata verksamheterna tappat besökare, Spritmuséet har t ex tappat varannan besökare vilket knappast kan anses som positivt om målet är att kulturen ska nå fler. Stockholms stad ska värna kultur och museer oavsett om de är kommunala eller privata.

Särskilt anmärkningsvärt är att majoriteten tagit bort incitamenten för kulturaktörer att öka sin självfinansiering, något som i grund och botten är eftersträvansvärt och bör premieras. I utvärderingen av kulturstödet konstaterar såväl kulturförvaltningen som Sweco att förändringen varit positiv, både utifrån kulturaktörernas och stockholmarnas synvinkel. Detta väljer dock den styrande majoriteten att helt bortse ifrån, vilket vi är mycket skeptiska till.

Vidare kan vi konstatera att den rödgrönrosa majoritetens oförmåga att prioritera och hålla i pengarna även får konsekvenser i verksamheterna. Investeringskostnaderna för Stadsmuséet, Medborgarhuset och utbyggnaden av Liljevalchs konsthall, har skenat samtidigt som till och med stadsledningskontoret uttryckt stor oro över de ökande investeringskostnaderna för Stadsbiblioteket. Detta tycker vi är problematiskt och vill därför uppmana den rödgrönrosa majoriteten att öka prognossäkerheten i sina investeringar snarare än fortsätta höja skatterna för att täcka kostnaderna. I slutändan får kostnadsökningarna konsekvenser för kulturnämndens löpande verksamheter, när pengarna går till ökade hyreskostnader snarare än till verksamheternas innehåll.

För oss är det viktigt att kulturen är tillgänglig för så många som möjligt, därför ska också resurserna prioriteras därefter. Majoriteten säger sig vilja synliggöra kulturen i det offentliga rummet, men inga närmare specifikationer på hur detta ska åstadkommas har presenterats. Kulturen har även en viktig roll att spela när det gäller att skapa en levande stadsmiljö. Vi konstaterar fortsatt att majoriteten väljer att inte prioritera satsningar på Open Street, ett kulturinslag i den offentliga stadsmiljön som varit mycket uppskattat av stockholmarna.